

אילת רוצה להמציא את עצמה מחדש: שינוי מהפכני בכל החופים

עם שדה תעופה חדש והשקעה של מיליארד שקל, מבקשת העיר למצות את הפוטנציאל המבוזבז ולהחזיר את התיירים שנאשו ממנה, עם בידול בין אורבניות לטבע הילה שמר

כך נראה היום אזור "הקרולינות" בחוף אילת (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

כך הוא אמור להיראות: כפר נופש גדול שיציע סידורי לינה איכותיים חזלים, כתחליף למלונות היקרים בעיר (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

טיפול בשיפולי ההר. יש אתגר להפוך דרך צבאית ומוזנחת, שבדרך כלל מלאה במכוניות חונות, לדרך נופית (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

כך זה אמור להיראות לפי התוכנית של משרד האדריכלים מייזליץ-כסיף. חופים יפוננו ויורחבו, כדי לחבר את הטיילת עם שבילי הליכה בהרים (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

התמונה השכיחה של חופי אילת כיום. כאן אמור לקום כפר הצוללים (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

וכך זה אמור להיראות אחרי יישום התוכנית: כפר נופש אקולוגי שימשוך צוללים (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

אזור המרינה אף הוא לא סיבה לחגיגה, עם מרצפות שבורות והרבה הזנחה בכל פינה (צילום: הילה שמר)

לפני

מצב קיים - מבט על פתחת המרינה

כך נראה אזור המרינה היום, במבט מהאוויר (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

אחרי

מצב מוצע בשלב א' - תכנון לביצוע - מבט על פתחת המרינה

וכך הוא אמור להיראות, אם התוכנית תיושם במלואה. נתח אחד מהטיילת הצפונית כבר סופל, תוך הסרת גדרות שחשמו את המבט והגישה לים (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

האלמנטים המרכזיים בקונספט של התוכנית (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

יש לה ים, מדבר, שמורות טבע נדירות, אקלים משובח לנופש בחורף, עשרה ימי גשם בשנה, שדה תעופה חדש מהניילונים ואפילו [המלצה מעודכנת מהעיתון החשוב "ניו יורק טיימס"](#). אבל בעיני ישראלים רבים, אילת היא סתם מעבר הכרחי בדרך לסיני, תזכורת מטיול שנתי בתיכון, ואופציה יקרה מדי לחופשה משפחתית.

גם מי שצועד את מאות הקילומטרים של שביל ישראל, ומגיע רצוף אל קו הסיום הדרומי, לא ימצא סיבה להתרוממות רוח. הוא פוגש עיר-קצה עשויה טלאים שהתכנון שלה נשאר מאחור, עם מוקדי עזובה כמו "עיר המלכים" ומלון "הנסיכה", וקו חוף שהוא פספוס אחד גדול. במקום מרכז מבקרים ממוזג, נקודת מפגש שבה מטיילים יכולים להחליף רשמים או אפילו אוטו-גלידה נחמד, מגיעים צועדי "שביל ישראל" לאזור תפעולי מגודר שעליו מצויר שלט בצבעי גואש: "שביליסטים, זה סיום שביל ישראל". ברוכים הבאים לאילת.

ואלה הם כל 11 המתחמים של התוכנית, שאמורה להתגשם בשלבים ולהסתיים - במקרה הטוב - בתוך עשור (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

החלק הדרומי של "עין סוף" יתחיל בחוף אלמוג ויִסְתַּיִים במעבר טאבה (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

פרויקט-מפתח נוסף הוא חלקה הדרומי של טיילת עין סוף, שתתחיל בחוף אלמוג ותסתיים במעבר טאבה. במקום הרשלנות וההזנחה שמאפיינים את רצועת החוף כיום, עם מכוניות שרובצות בקו ראשון לים, קרוואנים ואוהלים מגובבים בשטח וחופים ללא הסדרה, תפעל התוכנית החדשה לפינוי ולהרחבת החופים, תוך חיבור בין הטיילת לבין שבילי ההליכה בהרים שמשקיפים על החוף. תוואי הכביש יוסט מערבה, ואיתו החניון, כדי להעמיק את הרצועה נטולת המכוניות הקרובה לים. כדי לפתוח את המבט לים ללא חסמים, ההפרעות יהיו מינימליות כשמדובר על שדרוג המזחים, סלילת שבילי אופניים ובניית טיללת מוצלת להולכי רגל, עם פינות ישיבה ומזנוני חוף מינימליים.

להפוך דרך צבאית לנוף

"החזון שלנו", אומרת האדריכלית גנית מייזליץ-כסיף שעומדת מאחורי התוכנית, "היה לקחת את מקטע הכביש, שהוא דרך צבאית שנחצבה ב-7691, ולהפוך אותה לדרך נופית. זאת, החל משיקום נופי של דופן ההר שנחצבה כחלק ממהלך צבאי ומאז אף אחד לא נגע בה, ועד לכל הממשק בין כלי הרכב, הטיילת המדבר והים". לדבריה, "בודמר בדרך נופית ולא בכביש. היא לא באמת מובילה לשום מקום, והיא אתר טבע מדהים במדינת ישראל, אז צריך להתייחס אליה ככה".

בצד הצפוני של רצועת החוף, פרויקט הדגל הוא גשר קול ואזור המרינה. כל מי שמבקר באילת מכיר היטב את ההזנחה השולטת, את הרחבות עם המרצפות הסדוקות, שטיחי הדשא המלאכותי, החניונים בקו ראשון למים, וקקפוניית השלטים על חזיתות המבנים. לכל דבר יש מקום שם – מכוניות, סירות, מזנונים – רק לא לציבור. המתכננים מעוניינים להחזיר את אזור מרינה "מהחצר האחורית לבמה הקדמית", כהגדרתם, תוך פינוי מפגעים והקמת רחבה ציבורית חדשה שתמשוך משתמשים מכל הגילאים: מתקן שעשועי מים, מתחם לילדים ונוער, אזור שיזוף קרוב למים, בתי קפה ומסעדות.

הקונספט: בילוי אורבני לעומת נופש פראי בטבע (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

הודות למרחב שייפתח, תתאפשר גם גישה נוחה ומוסדרת לחוף משכירי הסירות, למועדון השיט ולמזח "הרפסודה הלבנה". פרויקט הרפסודה, שנמצא בשלבי תכנון במשרד האדריכלים HQ של ארז אלה, עתיד אף הוא להציע שלל אטרקציות: הופעות, מסעדות ומרכז הדרכה לחינוך ימי. המזח המערבי יעבור גם הוא מתיחת פנים, כדי לשמש כמרינה מסחרית.

כך אמור להיראות החלק הצפוני של המפרץ, סמוך לאזור המלונות. פינוי מפגעים והקמת רחבה ציבורית חדשה, באופן שעשוי להזכיר את הטיילת המחודשת בת"א (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

100 פרויקטים בשני קווי אופי

"תוכנית האם", כפי שמדברים במשרד האדריכלים מייזליץ-כסיף על התוכנית האסטרטגית, נפרשת לאורך 21 קילומטרים ומתייחסת לעיר בשני מבטים: ראייה ממוקדת בכ-500 פרויקטים שנמצאים בתחומה – וראייה כוללת שמטרתה לחבר את אילת אל הים ואל המדבר.

אם אמנם תתממש התוכנית, רצועת החוף תשוקם כשהטיילת עוברת לאורכה כעמוד שדרה. התפישה התיירותית שמשולבת בתוכנית היא של ניגודים משלימים, כלומר חיבור בין שני החלקים של רצועת החוף שניחנים באופי שונה: המקטע הצפוני יהיה אזור תיירות אינטנסיבי המשלב חנויות, שווקים ודוכנים לצד בתי קפה, מסעדות וברים; החוף הדרומי יפותח כמתחם לתיירות טבע, תחת הכותרת "עין סוף", ובו אפשרויות לינה שלווה לאורך ההרים מאזור הנמל האזרחי ועד מסוף טאבה, בהתערבות מינימלית ותוך שמירה על שמורות הטבע.

"אני מאוד אוהב את הדוגמה הזו, שממחישה את הרעיון", אומר אריכא כשהוא מצביע על שתי תמונות. באחת, מגש נירוסטה מרופד במפית בד, ועליה מונח קנקן ממורק שבבואתו של פרח ורוד משתקפת בו; בשנייה, בחור בסנדלים מאובקים יושב על האדמה ומכין קפה מאולתר. "הקונספט הוא שהחלק הצפוני והחלק הדרומי הם הפכים משלימים, כמו יינג ויאנג. אפשר לשתות אספרסו בסוויטה ואפשר לצאת למדבר ולעשות קפה שחור בפינג'אן".

11 המתחמים שנכללים בתוכנית (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון מסומנים בצבעים שונים. תחומי התכנון 1 ו-2 הם תחומי התכנון 1 ו-2 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 3 ו-4 הם תחומי התכנון 3 ו-4 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 5 ו-6 הם תחומי התכנון 5 ו-6 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 7 ו-8 הם תחומי התכנון 7 ו-8 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 9 ו-10 הם תחומי התכנון 9 ו-10 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 11 הוא תחומי התכנון 11 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967.

גנית מייזליץ ואודי כסיף נקראו לפרויקט כבר לפני עשור, אך התוכנית לא התממשה. כעת, אחרי שנחלו הצלחה בשיפוץ נמל תל אביב, הספיקו לחדש את רוב טיילת תל אביב והמשיכו לפרויקטים דומים בעכו ובאשקלון, הם הוכיחו את ההשפעה של חיבור איכותי בין המרחב העירוני לבין טבע וים שמשיקים אליו, ואת העובדה שאי-אפשר ליצור רצועת חוף מוצלחת ללא פיתוח מושכל של מוקדים סמוכים.

לכן, יחד עם טיפול בטיילת, התוכנית חודרת פנימה אל המלוונות הבנויים ודופן ההר, והחוצה אל רצועת החוף והשלוחות הבנויות שיוצאות אל המים. מנעד הפרויקטים רחב אפוא: מפיתוח חוף קצא"א והנמל האזרחי, דרך שיקום אייקונים שצפים על המים כמו הרפסודה הלבנה ומסעדת "כוכב הים האדום", ועד פיתוח מורדות הר צפחות, שיקום דופן ההר לאורך הכביש והסדרת שבילי הטיולים וחיזוק הקשר בין מוקדי טבע כגון חוות הגמלים וחוות היען.

תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון מסומנים בצבעים שונים. תחומי התכנון 1 ו-2 הם תחומי התכנון 1 ו-2 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 3 ו-4 הם תחומי התכנון 3 ו-4 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 5 ו-6 הם תחומי התכנון 5 ו-6 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 7 ו-8 הם תחומי התכנון 7 ו-8 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 9 ו-10 הם תחומי התכנון 9 ו-10 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 11 הוא תחומי התכנון 11 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967.

כפר הצוללים. כפר נופש אקולוגי (באדיבות מייזליץ כסיף אדריכלים)

תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון מסומנים בצבעים שונים. תחומי התכנון 1 ו-2 הם תחומי התכנון 1 ו-2 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 3 ו-4 הם תחומי התכנון 3 ו-4 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 5 ו-6 הם תחומי התכנון 5 ו-6 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 7 ו-8 הם תחומי התכנון 7 ו-8 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 9 ו-10 הם תחומי התכנון 9 ו-10 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 11 הוא תחומי התכנון 11 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967.

במקום נפט, מתחם המחצבה ושטחי קצא"א (קו צינור הנפט אילת-אשקלון) שיתפנו, אמורים התיירים למלא את החלל: בנוסף למרכזי הארחה ולינה בתקציבים מגוונים (בין שינה בטבע לבין נופש יוקרה), יפותחו גם חופי הרחצה במקטע הזה. "זה יהיה אייקון תיירותי", מכריז אריכא, "משהו שמזכיר את ה- eniL hgiH בניו יורק. המזח ששימש פעם את קצא"א לשאיבת נפט יחזור לציבור".

מזח קצא"א (Pier 1) מזוהה עם שליטת חברות הנפט בים, והחזרתו לציבור כולל שמורת הטבע שבה הוא מצויהת י הישג משמעותי. לאורכו יוצבו פינות ישיבה מוצללות שמזכירות סוכות, עם נדנדות וסילסרע. מזח צף ייבנה מתחת למזח הקיים, ויציע למטיילים להתקרב למים. בקצה המזח, מול הים הפתוח, ייתלו פעמוני רוח מעל מרפסת תצפית.

מה זו "תוכנית-אם" ובמה היא שונה מתוכנית-אב? לדברי אריכא, "בניגוד לתכנית-אב, שהרבה פעמים מציבה רעיון על השולחן ואז יושבת במגירה, הפעם אנחנו חוקרים סטטוטורית את כל תחום רצועת החוף ואת התב"עות שחלות שם, ואז מציבים את החזון. אחרי שיש לנו חזון, אנחנו מבינים מה אפשר להוציא ממחר בבוקר לביצוע במסגרת התב"עות הקיימות, ואיך אנחנו מתכננים את השלב הבא". התוכנית תושלם בתוך עשור, במקרה הטוב, אבל בזכות המתודולוגיה של "תוכנית האם", כבר בזמן שחלקים מהתוכנית נמצאים בשלבים סטטוטוריים ראשוניים – כגון הכנת תוכנית והגשתה, הזזת קווי מגרש או התנהלות מול הוולחו"ף (הוועדה הארצית לשמירה על הסביבה החופית) – חלקים אחרים כבר נמצאים בביצוע או אפילו הושלמו. ואמנם, נתח אחד מהטיילת הצפונית כבר בוצע, כשגדרות וצמחייה שחסמו גישה ומבט על הים נגזמו והוסרו, כך שריצוף מדורג מוביל את המבקרים בנוחות לחוף.

"בלי אטרקציות, יהיה יפה ושומם"

תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון מסומנים בצבעים שונים. תחומי התכנון 1 ו-2 הם תחומי התכנון 1 ו-2 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 3 ו-4 הם תחומי התכנון 3 ו-4 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 5 ו-6 הם תחומי התכנון 5 ו-6 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 7 ו-8 הם תחומי התכנון 7 ו-8 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 9 ו-10 הם תחומי התכנון 9 ו-10 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 11 הוא תחומי התכנון 11 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967.

"ניקו את הטיילת מהג'יפה. אדריכלית זה מדהים, אבל היא נשארה קצת נטושה כי היא חסרת עניין", אומר שלומי עמר (24), יליד אילת ובעל הבר-מסעדה "אבניו ביץ'". העסק של עמר נמצא בקו ראשון למים, ממש בפינת המפרץ, ולכן הוא אחד הראשונים שיכולים לחוש את השינויים ולהביע עליהם דעה. "אם אין עסק שיודע ליצור עניין ולגרות קהל פוטנציאלי", הוא מוסיף, "אז זה יהיה יפה, אבל יפה ושומם. צריך לשלב אטרקציות מסוגים שונים כחלק מהתפאורה – קניות, לונה פארק או אטרקציות מים כמו גלישה וגלישת גלים, שאני חושב שזה מתבקש פה".

ומה דעתך על התכנון?

תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון מסומנים בצבעים שונים. תחומי התכנון 1 ו-2 הם תחומי התכנון 1 ו-2 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 3 ו-4 הם תחומי התכנון 3 ו-4 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 5 ו-6 הם תחומי התכנון 5 ו-6 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 7 ו-8 הם תחומי התכנון 7 ו-8 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 9 ו-10 הם תחומי התכנון 9 ו-10 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967. תחומי התכנון 11 הוא תחומי התכנון 11 של תוכנית מתחמי תל אביב, 1967.

"אין לי רקע באדריכלות, אבל אני אוהב לראות דברים יפים. צל בדרך כלל מתנגש עם נוף. אם יש רצון לתת אופק ולראות את הים, אז ההצללות פוגעות. אבל אני בעד הצללות וצמחייה, גם גבוהה וגם נמוכה, כי זה נותן מראה 'חם'. לגבי צביון תכנוני, אני בהחלט חושב שצריך כזה. שכל אחד יתן את המיוחדות שלו בתפריט, בסרוויס ובאווירה".

בקשתו של עמר לתיירות מים אמורה לקבל מענה ב"כפר הצוללים", שהתוכנית מקדמת במהלך דו-שלבי. בשלב הראשון מתוכנן מרכז אירוח קטן, התומך במועדון הצלילה הוותיק שנמצא במקום, עם מסעדה לצד טראסות שבהם יוקמו אוהלי טיפי. במקביל תקודם תוכנית מפורטת לכפר נופש אקולוגי לצוללים, עם מבני-קבע שישולבו בדופן ההר. גם רצועת חוף אלמוג תעבור שינויים נרחבים, כדי לקדם ספורט ימי כמו גלישת רוח, עם גישה פתוחה מהטיילת למים, חוף מוכרז לציבור הרחב.